

Wat er op je pad komt als je kind kanker heeft

Je hebt te horen gekregen dat je kind kanker heeft en je wereld staat op zijn kop. Je zit vol vragen en emoties en moet ook allerlei praktische zaken regelen. Je hebt zorgen om je zieke kind en wil het al je aandacht en liefde geven. Ook je eventuele andere kinderen en partner hebben je nodig. Hoe verdeel je je tijd en aandacht? Hoe ga je om met familie en vrienden en hoe moet het met school en werk? En hoe kom je toe aan jezelf? Deze brochure geeft daarop antwoorden en tips van ouders met eenzelfde ervaring.

De diagnose

Wanneer je te horen krijgt dat je kind kanker heeft, raak je meestal eerst in een soort shocktoestand. Je bent als het ware verlamd en wat de arts zegt dringt nauwelijks tot je door.

Hierna volgt vaak ongeloof. 'Het kan niet waar zijn'. 'Hij ziet er toch gezond uit!' 'Gisteren heeft zij nog getennist'. 'Andere mensen krijgen kanker, mijn kind niet'. 'Zij hebben zich vergist'. 'Dat komt in onze familie niet voor'. Ongeloof en ontkenning zijn heel gewone en zelfs noodzakelijke reacties. Zij zorgen ervoor dat het slechte nieuws je niet als een voltrefter raakt en je volledig uitschakelt. Dan dringt langzaam maar zeker de waarheid door: 'Ons kind heeft kanker. Het gaat misschien wel dood'.

Iedereen reageert anders. Misschien huil je alleen maar of klap je dicht. Of je krijgt woede-uitbarstingen. Alles mag en is een gezonde uiting van diep verdriet. Mensen om je heen weten soms niet goed wat zij moeten doen als iemand woedend wordt en proberen je te kalmeren of zeggen dat je je moet beheersen. Ze voelen zich ongemakkelijk. Maar het helpt niet je gevoelens weg te stoppen. Huil dus als je wilt huilen, schreeuw als je wilt schreeuwen.

Wie kan helpen

Stop je angst en verdriet niet weg maar praat erover. Dit helpt je alles op een rijtje te zetten en vanuit een ander perspectief te belichten. Pas wanneer je de situatie in al zijn ernst onder ogen ziet, kun je ermee omgaan. Vaak kun je terecht bij familie en vrienden maar er zijn ook anderen die je kunnen helpen. Je kunt altijd een beroep doen op de maatschappelijk werker of psycholoog in het ziekenhuis. Zij hebben veel ervaring met gezinnen met een kind met kanker. Ook andere ouders die hetzelfde meemaken of hebben meegemaakt kunnen je steunen. Je kunt daarvoor bij ons (de VOKK) terecht. Wij bieden besloten Facebookgroepen en hebben in sommige ziekenhuizen oudersteuners.

Overeind blijven

Er komt een moment dat je echt beseft hoe ziek je kind is. Onbewust gebruik je dan ervaringen uit het verleden om nu overeind te blijven. Bedenk eens wat je destijds deed om je hoofd boven water te houden; dat kan helpen. Weet ook dat je, net als andere ouders, over ongekende krachten beschikt om met je kind dit onzekere pad te gaan.

Hoop

Je weet niet of je kind beter zal worden of niet. Dat maakt het extra moeilijk. Gelukkig is er hoop. Wat er ook gebeurt, koester elk sprankje. Hoop houdt je op de been. Hoop maakt dat je het volhoudt en dat je er kunt zijn voor je kind. Hoop doet leven.

Er valt altijd iets te hopen. Je hoopt dat je kind beter wordt. Gaat het slecht, dan hoop je dat je kind niet dood zal gaan. Of je hoopt op zo veel mogelijk tijd en het delen van mooie momenten. Laat je hoop niet varen.

Er zijn dagen waarop de moed je in de schoenen zinkt. Je kind zo ziek, je angst voor de dood, de bijwerkingen van de behandeling, je gezin uit balans. Dat is voor iedere ouder moeilijk. Soms ben je aan het eind van je Latiin, helemaal op, gefrustreerd en boos en dreig je alle hoop te verliezen. Dat is niet gek. Maak je geen zorgen. Hoop is taai en komt wel weer terug.

Geloof is zoiets als hoop. Je zoekt misschien troost en hulp bij God en put kracht en hoop uit je geloof. Ook wanneer je niet gelovig bent, kun je gaan bidden en geestelijke hulp zoeken. Het tegenovergestelde gebeurt ook, dat je je geloof verliest. Je kunt je hoop en geloof stellen in het behandelend team, in de liefde voor je kind of in zijn innerlijke kracht.

We hielden onszelf voor ogen dat:

- ✓ we van elke dag het beste wilden maken
- ✓ ons kind zijn gewone leven miste en dat een zo gewoon mogelijke dag voor hem het beste was
- ✓ onmogelijk alle kinderen op de afdeling dood konden gaan

Schuld, angst en woede

Misschien voel je je schuldig dat je kind kanker heeft. 'Had ik maar beter op mezelf gelet tijdens de zwangerschap. Was ik maar eerder naar de dokter gegaan.' Niemand had de ziekte van je kind kunnen voorkomen, ook jij niet. Dat zal de arts ook tegen je zeggen.

Je bent waarschijnlijk bang voor wat er kan gebeuren, hoe de toekomst er uit gaat zien. Dat is normaal maar zorg dat de angst je niet totaal verlamt. Daar kun je iets aan doen door bij de dag te leven. Voor het nu kun je niet bang zijn. Ook kennis kan je angst verminderen. Zet je vragen op een rijtje en stel ze aan het behandelend team. Zij zijn er voor je.

Woede is ook een normale reactie. Zoek een manier om je woede en frustratie te uiten, hoe gênant of moeilijk je dat ook vindt. Schreeuw tegen de wind, sla op een kussen, loop een stuk hard, schop tegen een boom. Het lucht op en vermindert de spanning.

Goed geïnformeerd

Goed op de hoogte zijn van de ziekte en behandeling van je kind is een van de beste manieren om op de been te blijven. Goede informatie is ook nodig om weloverwogen keuzes te maken over de behandeling. Je behandelend arts is de meest aangewezen persoon om je die informatie te geven. Je bepaalt zelf hoe veel je wil weten en wanneer.

Vragen die je kunt stellen:

- ✓ Wat is de precieze diagnose?
- ✓ Wat zijn de vooruitzichten?
- ✓ Welke onderzoeken moet mijn kind ondergaan?
- ✓ Wat houden die onderzoeken precies in?
- ✓ Zijn die onderzoeken echt nodig?
- ✓ Kun je ook op een andere, minder belastende, manier aan de benodigde gegevens komen?
- ✓ Hoe ziet de behandeling eruit?
- ✓ Gebeurt de behandeling volgens een vaststaande (nationale of internationale) richtlijn?
- ✓ Moet mijn kind worden opgenomen, zo ja, hoe lang en hoe vaak?
- ✓ Krijgt mijn kind medicijnen? Zo ja, welke, in welke dosering?
- ✓ Hoe werken deze medicijnen?
- ✓ Moet mijn kind worden geopereerd?
- ✓ Moet mijn kind worden bestraald?
- ✓ Krijgt mijn kind immunotherapie?
- ✓ Wat zijn de bijwerkingen van medicijnen, operatie en/of bestraling?
- ✓ Wat zijn de gevolgen van medicijnen, operatie en/of bestraling op de lange termijn?
- ✓ Is er kans dat mijn kind straks niet of minder vruchtbaar is?
- ✓ Kunnen eventueel zaadcellen of eierstokweefsel bewaard worden?
- ✓ Is er een alternatief voor de behandeling?
- ✓ Wanneer de ziekte zeldzaam is en de behandeling onduidelijk, bij wie kan ik dan terecht voor een second opinion?

Meer lezen

- Brochure over de diagnose van je kind
- Dagboekagenda met medicijnkaarten
- Brochure 'Klinisch onderzoek bij kinderen en jongeren met kanker'
- www.vokk.nl > kanker bij kinderen

Internet

Zoek je op internet, kijk dan goed wat de bron van de informatie is. Lang niet alles wat op het internet staat, is betrouwbaar of heeft een wetenschappelijke basis. Realiseer je ook dat de behandeling van kanker bij kinderen anders is dan bij volwassenen.

Dagboek of blog

Schrijven is een manier om je gevoelens en gedachten op een rij te krijgen. Bij het teruglezen neem je afstand en krijg je een beter overzicht van wat er allemaal is gebeurd. Een dagboek in de vorm van een blog is bovendien handig om je omgeving op de hoogte te houden.

Contact met andere ouders

Het kan fijn zijn om met andere ouders van een kind met kanker te praten. Zij begrijpen wat je doormaakt en hebben aan een half woord genoeg. Je merkt dat je niet alleen bent, dat andere ouders dezelfde zorgen hebben. Je ziet dat zij zich ondanks alles staande kunnen houden en dat geeft hoop. Zij kunnen je vertellen over de behandeling, de bijwerkingen en hoe zij daarmee om zijn gegaan en kunnen je tips geven over gezin, school, werk, verzekeringen enz. Deze contacten vind je misschien op de afdeling maar je kunt ook altijd terecht bij de VOKK.

Je kind informeren

Als blijkt dat je kind kanker heeft, heeft het al allerlei onderzoeken gehad. Het weet al dat er iets mis is. Vertel je kind op een rustig moment, bij voorbeeld samen met de arts, wat er aan de hand is en wat hem te wachten staat.

Bereid het voor op onderzoeken en behandelingen; dat kan heel goed met de kralen van de KanjerKetting. Vertel eerlijk dat een behandeling vervelend kan zijn of pijn zal doen. Gebruik woorden die je kind begrijpen kan. Vind je dit moeilijk, vraag dan aan de pedagogisch medewerker of ze je kan helpen.

Geef je kind ook ruimte om te praten over zijn gevoelens en stop die van jezelf niet weg.

Je kind merkt hoe jij je voelt. Praat over jullie boosheid, angst en verdriet en laat gerust je tranen zien. Samen huilen lucht op.

Jij, je kind en de behandelaars vormen samen een team. Als lid van het team zal je kind beter meewerken en de behandeling gemakkelijker accepteren. Vertel je kind eerlijk wat er gaat gebeuren en laat het (eenvoudige) beslissingen zelf nemen. Op die manier voelt het zich verantwoordelijk voor zijn plaats in het team. Het is mooi als je kind bij zichzelf kan zeggen: 'Samen zorgen wij ervoor dat ik weer beter word.'

Meer lezen

- Brochure 'Praten met je kind(eren)'
- www.kanjerketting.nl

Je gezin

Zo gewoon mogelijk

Nu je kind ziek is, is alles anders, ook de dagelijkse routine. Maar juist die routine geeft je kind(eren) houvast. Natuurlijk kan niet alles doorgaan zoals het was, maar probeer er toch, als het even kan, aan vast te houden. Zoals op vaste tijden aan tafel, samen kijken naar je favoriete televisieprogramma, op de gewone tijden sporten of naar yoga en regelmatig contact met familie en vrienden aanhouden. Ook leuke dingen mogen. Lachen, plezier maken, verjaardagen vieren of naar een feestje. Een sombere sfeer in huis is voor niemand goed.

Je zieke kind krijgt, bewust of onbewust, extra aandacht. Het is begrijpelijk dat je de grenzen een beetje verlegt, maar je kind heeft ook behoefte aan duidelijkheid. Dit geeft vertrouwen en veiligheid. Welke grenzen je stelt, hangt af van de situatie van je kind. Volg je gevoel (en niet dat

van anderen) en probeer vooral consequent en duidelijk te zijn. Een beetje verwennen mag natuurlijk best, maar maak het niet te gek.

Aandacht en liefde

Elk kind heeft behoefte aan liefde, aandacht en geborgenheid, en een ziek kind nog meer. Laat merken dat je van je kind houdt. Neem de tijd voor alle verhalen en vragen. Probeer je kind zo goed mogelijk te steunen en geniet met elkaar van de mooie momenten.

Je kind kan bezig zijn met andere dingen dan jij. Niet alleen met zijn behandeling, een kaal hoofd of misselijkheid, maar ook met school, sport, gamen, vriendjes en erbij blijven horen. Het blijft gewoon kind, en heeft alle dingen nodig die gezonde kinderen ook nodig hebben: ouders, brussen, vrienden, en een klein beetje extra aandacht en liefde.

Blijven praten

Praten houdt natuurlijk niet op bij de diagnose, de hele behandeling door blijf je met je kind communiceren. Je zult merken dat je kind snel 'volwassen' wordt en steeds vaker met vragen komt. Als je vanaf het begin open en eerlijk tegen je kind bent, komt het makkelijker met vragen en zal het zijn gevoelens ook beter kunnen uiten. De stemming van je kind kan wisselen, soms door de medicijnen. Je kind kan moeilijke momenten hebben van verdriet, boosheid of frustratie. Laat merken dat je er altijd voor hem bent, ook op die momenten, en dat het met al zijn vragen bij je terecht kan. Je kind voelt zich dan gesteund en dat heeft het hard nodig.

Oudere kinderen

Oudere kinderen vinden het soms moeilijk met hun ouders over hun ziekte en hun gevoelens te praten. Op het moment dat zij zich proberen los

te maken en op eigen benen leren staan, zijn zij plotseling weer totaal afhankelijk geworden. Zij zoeken hun uitlaatklep dan ook vaak bij andere jongeren met kanker, een verpleegkundige, een leraar of sporttrainer.

Voel je niet beledigd of gekwetst. Je kind doet wat het op dat moment het beste vindt. Ouder zijn betekent ook je kind met liefde en vertrouwen loslaten. Je kind heeft je meer dan ooit nodig, maar op deze leeftijd is dat soms moeilijk toegeven. Zijn leeftijd maakt dat het zich meer en meer richt op zijn leeftijdgenoten. Het neemt zelf beslissingen over de zorg en de behandeling waarmee je het misschien niet altijd eens bent. Probeer je kind daarin te respecteren.

Meer lezen

- Brochure 'Praten met je kind(eren)'

Voor jezelf zorgen

Nu je kind kanker heeft, verandert er ook veel voor jezelf. Probeer een goede balans te vinden tussen de zorg voor je kind en het zorgen voor jezelf. Hoe beter je voor jezelf zorgt, hoe beter het voor je kind is.

Probeer regelmatig en gezond te eten want je hebt extra energie nodig. Mensen om je heen willen meestal graag iets doen maar weten niet hoe. Vraag hun boodschappen te doen of bij toerbeurt te koken.

Ook goed slapen geeft energie maar dit lukt je misschien niet. Omdat het zeker in het ziekenhuis onrustig kan zijn, is het goed om de nachten af te wisselen met je partner of een andere, voor je kind vertrouwde persoon. Zo zorg je voor voldoende rust om er voor je kind te zijn.

De zorg voor je kind maakt ook dat je minder toekomt aan lichaamsbeweging. Een wandeling, al is het maar kort, even de fiets pakken en oefeningen helpen je in conditie te blijven.

Ook de buitenlucht doet je goed.

Gun jezelf ook ruimte om op adem te komen, met iemand een kop koffie te drinken of naar de kapper te gaan. Schroom niet hulp te vragen, zoals op je kind(eren) te passen, de tuin bij te houden en de was te doen. Hulp vragen kost misschien energie maar je krijgt er veel voor terug.

Heb je behoefte aan professionele steun? In het ziekenhuis kun je een beroep doen op maatschappelijk werk en ook je huisarts kan je helpen.

Natuurlijk zijn er dagen dat je je ellendig, bang, moe of depressief voelt. Je kunt daar het beste aan toegeven. Laat dingen over aan anderen en ga er even tussenuit. Blaas stoom af. Huil. Praat met een vriend of vriendin. Of praat juist met niemand. Heb medelijden met jezelf. Stort in. Je zult merken dat je jezelf een dag later weer bij elkaar hebt geraapt en er weer tegenaan kan.

Brussen

Brussen (broers en zussen) voelen natuurlijk ook de spanning in je gezin en dat roept allerlei gevoelens bij hen op. Zij kunnen zich eenzaam, angstig en schuldig voelen. Ook voelen ze zich vaak verantwoordelijk voor hun ouders en zieke brus. Sommige brussen zijn boos en opstandig, andere jaloers omdat hun zieke brus alle aandacht krijgt. Weer andere proberen juist zo min mogelijk op te vallen en trekken zich terug. Al met al hebben ze het niet makkelijk. Ook zij hebben behoefte aan aandacht en liefde. Aan eerlijke informatie. En aan een vertrouwde dagelijkse routine.

Meer lezen

- Brochure 'Praten met je kind(eren)'
- Prentenboek 'Een raar gevoel'
- Zakboekje 'Brussenspinsels'
- DVD 'Samen, niet alleen'

De relatie met je partner

Je relatie heeft nu eigenlijk extra aandacht nodig maar daarvoor heb je geen tijd en energie. Als je elkaar bij je kind aflost, kom je hooguit toe aan het bespreken van praktische zaken, maar niet aan een echt gesprek, laat staan dat je toekomt aan elkaar.

Jij en je partner gaan allebei op je eigen manier om met de situatie. Dat kan soms lastig zijn.

Je voelt je dan misschien niet gesteund of hebt het gevoel alleen te staan. Je gaat je ergeren en de liefde lijkt ver te zoeken. Je partner heeft het echter ook moeilijk en uit dat alleen op een

andere manier. Gun hem of haar de ruimte. Probeer tijd te maken om met elkaar te praten over je gevoelens en behoeften. Je kunt elkaars verdriet niet voelen of wegnemen maar je kunt er wel voor elkaar zijn. Door begrip, warmte, liefde en vooral ruimte te geven. Maar ook door samen iets te doen, al is het maar een wandeling van een kwartier of een kopje koffie.

Als je er alleen voor staat

Heb je geen partner, dan komt alles op jou neer. Je moet extra stevig in je schoenen staan. Zet helder en duidelijk op een rijtje waaraan je behoefte hebt en wat voor jou belangrijk is. Je eventuele andere kinderen hebben je ook nodig en je hebt tijd nodig voor jezelf. Tijd om te ontspannen en op te laden. Je kunt niet alles alleen. Durf hulp te vragen en te accepteren, voor jou, voor je zieke kind en voor je andere kinderen.

Probeer mensen te vinden die je steunen. Een goede vriend of vriendin die er voor jou is. Vrienden of familie die met je meegaan naar het ziekenhuis of een deel van de zorg thuis overnemen. Buren die je eventuele andere kinderen opvangen. Maatschappelijk werk in het ziekenhuis of je huisarts kunnen je helpen om ondersteuning te regelen.

Je omgeving

Familie en vrienden

Je krijgt waarschijnlijk veel vragen uit je omgeving: hoe het gaat, of ze op bezoek kunnen komen, of ze iets kunnen doen, enz. Soms is het fijn je verhaal vaker te vertellen. Maar al die belangstelling kost ook tijd en energie. Tijd en energie die je nodig hebt voor je zieke kind, je gezin en jezelf.

Wat helpen kan:

- ✓ Probeer baas te blijven over je eigen tijd.
- ✓ Maak duidelijk wanneer je het best bereikbaar bent.
- ✓ Neem zelf contact op op een voor jou geschikt moment.
- ✓ Schrijf met regelmaat een mail of blog over de stand van zaken.
- ✓ Vraag iemand om aanspreekpunt te zijn.
- ✓ Wees niet bang hulp te vragen, mensen willen graag wat doen.
- ✓ Laat je omgeving weten wat ze precies voor je kunnen doen, zoals de was, de tuin, de boodschappen, stofzuigen, naar de apotheek gaan of oppassen.
- ✓ Laat een goede buur of vriend de hulp coördineren.

Je werk

Werken en de zorg voor je kind - en je gezin - gaan slecht samen. Je hebt niet alleen minder tijd, ook je hoofd staat er niet naar. Toch is het belangrijk zo snel mogelijk met je werkgever om de tafel te gaan en de mogelijkheden door te nemen: zorgverlof, flexibel werken, thuiswerken, (tijdelijk) minder werken of ziek melden. Waar je samen op uitkomt, is voor elke situatie anders. Werken kan ook een welkome afleiding zijn en zelfs energie geven. Wat je ook doet, doe het vanuit je hart.

Informatie en hulp

- Op www.vokk.nl in het loket (groot) ouders vind je actuele verlofregelingen.
- Maatschappelijk werk in het ziekenhuis kan je ook op weg helpen.

De school van je kind(eren)

Voor een kind is school belangrijk, ook voor je zieke kind. School gaat niet alleen om leren maar ook om sociale en emotionele ontwikkeling.

- School geeft te midden van alle onzekerheid houvast en structuur. Het is het enige wat gewoon is, wat hoort bij het leven van vóór de ziekte.
- School stelt eisen (schoolprestaties) en geeft zo zelfvertrouwen.
- School betekent vriendjes en vriendinnetjes, sociale contacten, erbij blijven horen.
- School biedt hoop en toekomstperspectief, zelfs voor kinderen die niet meer beter kunnen worden.

Je kind kan, als het even lukt, gewoon naar school en meedoen aan alle lessen, eventueel met wat aanpassingen. Het hoeft dus niet helemaal achterop te raken en zeker niet anders behandeld te worden omdat het ziek is.

Om je kind, je eventuele andere kinderen en de klasgenoten goed te kunnen begeleiden is de school afhankelijk van jou als ouder. Jij kunt vertellen wat je kind heeft en hoe de behandeling eruit ziet, wat je kind wel en niet mag, wat je kind wel en niet weet, hoe het gaat met eventuele brussen en wat klasgenoten en ouders mogen weten. Daarvoor is een open en goede communicatie nodig.

Plan regelmatig een gesprek, liefst wekelijks, om informatie te delen en afspraken te maken of bij te stellen. Wanneer dat gesprek eenmaal is ingesteld, neem je sneller contact op als zich tussentijds problemen voordoen.

Meer lezen en lesmateriaal

- www.vokk.nl onder 'voor/over school'
- Boek 'Wat nu? Mijn leerling heeft kanker!'
- Leskoffers
- DVD 'Samen, niet alleen'
- Brief aan mijn leraar (www.vokk.nl)

Na de bloemenkraal

De bloemenkraal is een feestelijk moment waar naar je samen hebt uitgekeken. Toch blijft er de onzekerheid bij elk kuchje en elke blauwe plek: is het wel echt over?

De draad weer oppakken is makkelijker gezegd dan gedaan. Je bent allemaal veranderd door de ervaring. Je bent er misschien sterker uitgekomen maar maanden- of jarenlange spanning hebben je ook uitgeput. Net als na een fikse griep heeft je lichaam, maar ook je geest, tijd nodig om te herstellen. En ook al ben je blij, onbewust en onbedoeld kun je soms boos en opstandig zijn om alles. Het lijkt wel alsof je je nu pas realiseert wat er allemaal is gebeurd. Dat is heel normaal want je hebt een intense periode achter de rug.

Dat geldt ook voor je partner en je kind(eren). Je zoekt allemaal naar een nieuw evenwicht en wil als gezin weer gewoon gezin zijn. Brussen vragen misschien extra aandacht omdat ze vinden dat ze te kort zijn gekomen en je kind zoekt zijn gewone, oude plekje. Dat valt niet altijd mee want je houdt waarschijnlijk altijd extra zorg om dit speciale kind.

Misschien loopt je kind nog moeilijk, kan het zich niet concentreren, eet het nog slecht of heeft het moeite met slapen. Het kan wijs voor zijn leeftijd zijn en daardoor anders naar het leven kijken.

Of denken: 'Waarom zou ik niet alles uit het leven halen?' Het kan zelfs roekeloos worden omdat het zich onkwetsbaar voelt. Je kind kan ook vol zelfmedelijden zitten, iedereen uit de weg gaan en somber worden. Als je kind zo extreem reageert, is het goed hulp te zoeken via je huisarts.

Ook lopen dingen misschien anders dan je had gehoopt. Je bent vrienden kwijt of vastgelopen in je werk. Je relatie ligt onder druk of heeft geen stand gehouden. Je kind moet ondanks alles toch een klas over doen of heeft nog een revalidatietraject voor de boeg. Door de gevolgen van de behandeling kan het zijn lievelingssport niet meer doen of moet zijn opleiding of beroepskeuze bijstellen.

Toch kan de afgelopen periode je ook dingen gebracht hebben. Je kunt genieten van kleine dingen, voelt een intense verbondenheid met je gezin, hebt nieuwe vriendschappen opgebouwd en weet wat echt belangrijk is in het leven.

Meer lezen

- Brochure 'Genezen van kinderkanker: eind goed, al goed!?'

Als je kind niet beter kan worden

Als je hoort dat je kind niet beter kan worden breekt een moeilijke en onzekere tijd aan. 'Hoe lang hebben we nog?' 'Zal mijn kind pijn hebben?' 'Hoe houden we dit vol?' Vragen waar niet altijd antwoord op is.

Houd moed en volg vooral je kind en je hart. Misschien heeft je kind nog bijzondere wensen of wil het gewoon zo lang mogelijk naar school.

Probeer in elk geval samen zoveel mogelijk te genieten van de momenten die jullie nog gegeven zijn.

Ook in deze moeilijke tijd is de VOKK er voor jou en biedt informatie en steun.

Meer lezen

- www.koesterkind.nl
- Boek 'Koesterkind, ons kind wordt niet meer beter'
- Koesterboekje 'Verbonden met jou'
- App Koesterkind

Meer informatie voor ouders

www.vokk.nl

Dagboekagenda

via ziekenhuis

Informatiebrochures diagnoses

via ziekenhuis en webwinkel.vokk.nl

Klinisch onderzoek bij kinderen en jongeren met kanker, wat is het en hoe werkt het?

via ziekenhuis en webwinkel.vokk.nl

Praten met je kind(eren)

via webwinkel.vokk.nl en kanjerketting.nl

App KanjerKetting

voor iOS en Android

Genezen van kinderkanker: eind goed, al goed!?

via webwinkel.vokk.nl

Attent

via ziekenhuis en lidmaatschap VOKK

Meer informatie voor kinderen en jongeren

Chemo-Kasper (4-12 jaar)

via het ziekenhuis en webwinkel.vokk.nl

Radio-Robbie (4-12 jaar)

via het ziekenhuis en webwinkel.vokk.nl

Immuno-Lisa (4-12 jaar)

(verschijnt eind 2016)

via het ziekenhuis en webwinkel.vokk.nl

Prinses Lucie (4-12 jaar)

via het ziekenhuis en webwinkel.vokk.nl

Lëf (12-18 jaar)

via ziekenhuis en lidmaatschap VOKK

Een raar gevoel (3-8 jaar)

via webwinkel.vokk.nl

DVD Samen, niet alleen (6-12 jaar)

via webwinkel.vokk.nl

Brussenspinsels (6-12 jaar)

via webwinkel.vokk.nl

Meer informatie voor school

www.vokk.nl

onder 'voor/over school'

Wat nu? Mijn leerling heeft kanker!

via webwinkel.vokk.nl

Leskoffers/lesmateriaal

www.vokk.nl > 'voor/over school'

DVD Samen, niet alleen

via webwinkel.vokk.nl

Brief aan mijn leraar

via www.vokk.nl > 'voor/over school' en in Brussenspinsels

Meer informatie als je kind niet beter kan worden

www.koesterkind.nl

Koesterkind. Ons kind wordt niet meer beter

via het ziekenhuis en webwinkel.vokk.nl

Verbonden met jou

via webwinkel.vokk.nl

App Koesterkind

voor iOS en Android

Informatie & contact

VOKK

Schouwstede 2b

3431 JB Nieuwegein

t: 030 2422944

e: bureau@vokk.nl

i: www.vokk.nl

© **VOKK, 2016**

Tekst: Francis te Nijenhuis, Marianne Naafs-Wilstra

Deze uitgave is mogelijk gemaakt door Stichting Weeshuis der Doopsgezinden.